

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่
ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Guidelines for Public Participation in Reducing Plastics Use in the
Nong Ta Team Subdistrict, Pranburi District,
Prachuap Khiri Khan Province

พนิตา ศรีทอง¹ / สุชาติ อุดมบุตร² / บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ³
Pannita Srithong¹ / Suchart Adulbutr² / Bampen Maitreesophon³

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University

Corresponding author e-mail: Pannita_srithong@hotmail.com

(Received: July 4, 2024; Revised: October 23, 2024; Accepted: December 16, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการลดการใช้พลาสติก 3) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลระหว่างปัจจัยการกระตุ้นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก และ 4) ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนจำนวน 400 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก อยู่ในระดับมาก 2) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, 0.01, และ 0.001 ตามลำดับ 3) ปัจจัยการกระตุ้น ด้านมาตรการทางกฎหมาย ด้านการรับรู้ และด้านมาตรการทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก พบว่า ควรสร้างความเข้าใจและให้ความรู้กับประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดใช้พลาสติก

คำสำคัญ: ปัจจัยการกระตุ้น การมีส่วนร่วมของประชาชน การลดการใช้พลาสติก

Abstract

This mixed-method research aimed to: 1) study the level of public participation in reducing plastics use in the Nong Ta Taem Subdistrict, Pranburi District, Prachuap Khiri Khan Province, 2) study a correlation between personal characteristics and public participation in reducing plastics use, 3) study the cause-effect relationship between stimulating factors and public participation in reducing plastics use, and 4) study the guidelines for public participation in reducing plastics use. The sample group consisted of the 400 residents residing in the Nong Ta Taem Sub-district area, Pranburi District, Prachuap Khiri Khan Province, and 9 key informants. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, chi-square, and multiple regression analysis. The research resulted that: 1) the public participation in reducing plastics use was at a high level, 2) the personal characteristics in terms of education, income, and occupation were related with public participation in reducing plastics use on the statistically significant level at 0.05, 0.01, and 0.001, respectively, 3) the stimulating factors on legal measures in terms of perception, and social measures were logically related with the people for reducing the plastics use at the statistically significant level of 0.05 respectively, and 4) the guidelines for public participation in reducing plastics use were revealed that: should make understanding and provide knowledge to the people through various channels and increase public participation in reducing plastics use.

Keywords: Stimulating Factors, Public Participation, Reducing Plastics Use

บทนำ

หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID -19) ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นคือ “ขยะประเภทพลาสติก” กลายเป็นปัญหาระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) ส่งผลทำให้เกิดขยะพลาสติกตกค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมากจากพฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมการทิ้งขยะ และระบบการจัดการขยะพลาสติกของไทยที่ไม่มี

ประสิทธิภาพเพียงพอ ประกอบกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งพลาสติกบางชนิดมีสารที่คงทนต่อการย่อยสลาย แม้แต่การเผาทำลายพลาสติก ยังก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซพิษอื่นๆ ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566)

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติก จึงได้กำหนดแผนการจัดการขยะพลาสติก ปี พ.ศ. 2561-2573 ขึ้น โดยกรมควบคุมมลพิษ เป็นผู้ร่างแผนนี้โดยใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดการขยะพลาสติก (กรมควบคุมมลพิษ, 2561ข) โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม โดยมุ่งสู่การแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยมีแนวทาง 2 เป้าหมาย เป้าหมายที่ 1 คือ การลด และเลิกใช้พลาสติกด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป้าหมายที่ 2 คือ การนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ 100 ภายในปี 2570 เพื่อบรรเทาสถานการณ์ขยะมูลฝอยในประเทศโดยยึดกรอบแนวความคิด หลักการ 3Rs ร่วมกับหลักการการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชน (กรมควบคุมมลพิษ, 2561ก) ปัญหาเกิดขึ้นจากการกระทำของทุกคนขาดความตระหนักและการไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะ โดยเฉพาะพลาสติกยากต่อการย่อยสลายก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ เนื่องจากพลาสติกต้องใช้เวลาในการย่อยสลายตามธรรมชาติถึง 450 ปี (ณิชา บวรณสิงห์, 2559: 1 - 2) การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ควรเริ่มแก้ไขที่ต้นเหตุ เหล่านี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นประชาชนทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของการลดปริมาณขยะพลาสติกโดยเริ่มต้นได้จากตัวเราในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง

องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในฐานะหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่มีขนาดเล็กที่สุด ซึ่งมีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้มยังไม่มีพื้นที่ทิ้งขยะในเขตรับผิดชอบตนเอง การแก้ปัญหาขยะขั้น คือ นำไปฝังกลบกับบริษัทเอกชน โดยข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม 2566 ส่วนระยะยาวผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เล็งเห็นถึงการแปรรูปขยะให้เป็นพลังงาน “โรงไฟฟ้าขยะ” (เพ็ญพรรณ อินทปັນตี, 2564)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการขยะพลาสติก และกำหนดแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ เสริมสร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนให้สามารถจัดการขยะพลาสติกในครัวเรือนได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการกระตุ้นที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ปัจจัยการกระตุ้นมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

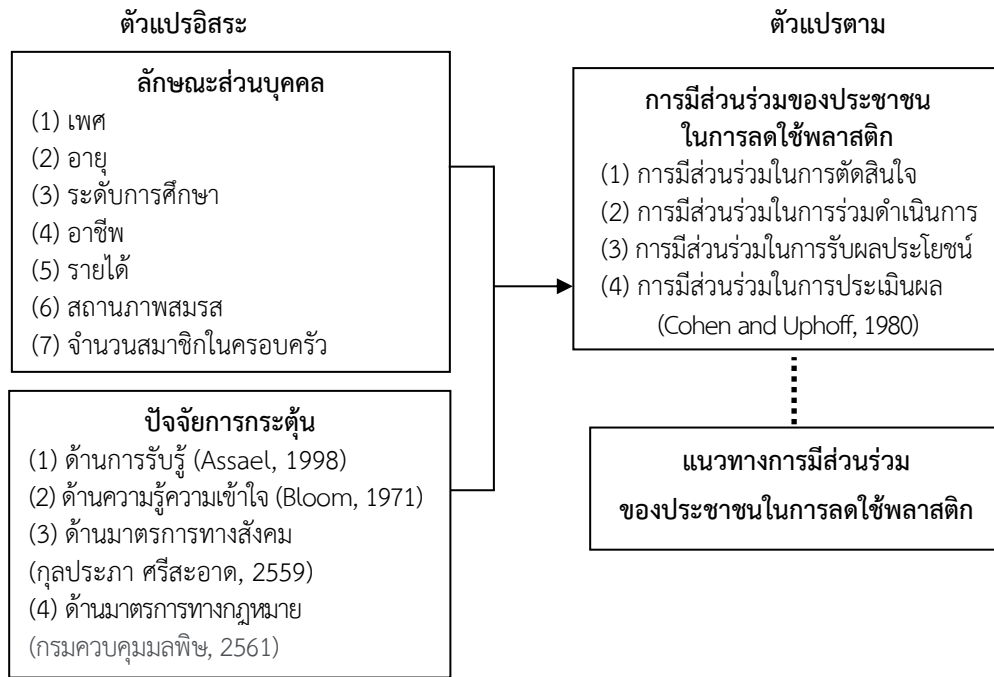
ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ 1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ (5) รายได้ (6) สถานภาพสมรส (7) จำนวนสมาชิกในครอบครัว และ 2) ปัจจัยการกระตุ้น ประกอบด้วย (1) ด้านการรับรู้ (2) ด้านความรู้ความเข้าใจ (3) ด้านมาตรการทางสังคม และ (4) ด้านมาตรการทางกฎหมาย

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก ประกอบด้วย (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ได้จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ ในการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล มีจำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการกระตุ้น มีจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถาม ปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดใช้พลาสติกในพื้นที่ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ปัจจัยการกระตุ้น

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มารวมกันเพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1.00

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาความสัมพันธ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.960

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล ของผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยใช้ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05 และใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างระหว่างปัจจัยการกระตุ้นกับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของ ความคลาดเคลื่อนจากสูตรของ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าอยู่ใน ช่วง 1.5 - 2.5

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 400 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	162	40.50
หญิง	238	59.50

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 400 คน)	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	29	7.25
21 -30 ปี	92	23.00
31 - 40 ปี	103	25.75
41-50 ปี	129	32.25
51 ปี ขึ้นไป	47	11.75
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	236	59.00
ปริญญาตรี	154	38.50
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.50
อาชีพ		
แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน	72	18.00
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	84	21.00
พนักงาน/ลูกจ้างภาคเอกชน	74	18.50
เกษตรกร	88	22.00
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	82	20.50
รายได้		
ไม่เกิน 10,000 บาท	141	35.25
10,001 – 20,000 บาท	176	44.00
20,001 – 30,000 บาท	67	16.75
มากกว่า 30,000 บาท	16	4.00
สถานภาพสมรส		
โสด	141	35.25
สมรส	219	54.75
หย่าร้าง	22	5.50
หม้าย / แยกกันอยู่	18	4.50
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 - 2 คน	72	18.00
3 - 4 คน	231	57.75
5 คนขึ้นไป	97	24.25
รวม	400	100.00

ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 ด้านอายุ พบว่า มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.25 ด้านระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.00 ด้านอาชีพ พบว่า มีอาชีพเกษตรกร 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ด้านรายได้ พบว่า มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ด้านสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพสมรส จำนวน 219 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.75 ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 231 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.75

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.05	0.98	มาก	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.39	0.73	มากที่สุด	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.33	0.72	มากที่สุด	2
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.98	1.08	มาก	4
รวม	4.19	0.77	มาก	

ผลการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านที่การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 3 ลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

ลักษณะส่วนบุคคล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก					
	ค่าสถิติ	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ดำเนินการ	การมีส่วนร่วม ในการรับ ผลประโยชน์	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ประเมินผล	ภาพรวม
1. เพศ	χ^2	2.201	3.067	3.529	2.270	1.415
	Sig.	0.699	0.547	0.473	0.686	0.842
2. อายุ	χ^2	40.601	12.741	27.594	21.101	31.467
	Sig.	0.001***	0.692	0.035*	0.175	0.012*
3. ระดับการศึกษา	χ^2	22.569	27.244	23.805	18.675	20.866
	Sig.	0.004**	0.001***	0.002**	0.017*	0.008**
4. อาชีพ	χ^2	45.623	47.014	46.409	40.422	42.346
	Sig.	0.000***	0.000***	0.000***	0.001***	0.001***
5. รายได้	χ^2	24.438	18.263	24.111	27.216	31.681
	Sig.	0.018*	0.108	0.020*	0.007**	0.002**
6. สถานภาพสมรส	χ^2	15.693	16.582	14.920	17.012	12.465
	Sig.	0.206	0.166	0.246	0.149	0.409
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	χ^2	15.693	16.582	14.920	17.012	12.465
	Sig.	0.206	0.166	0.246	0.149	0.409

เหตุ * $P \leq 0.05$ ** $P \leq 0.01$ *** $P \leq 0.001$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 3 ดังนี้

ด้านเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านอายุ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการรับ

ผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ด้านระดับการศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ด้านอาชีพ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ด้านรายได้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านสถานภาพสมรส ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จำนวนสมาชิกครอบครัว ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 4 ปัจจัยการกระตุ้น มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

ปัจจัยการกระตุ้น	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก				
	B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	- 0.060	0.172	-	- 0.346	0.729
1. ด้านการรับรู้	0.259	0.053	0.235	4.895	0.000***
2. ด้านความรู้ความเข้าใจ	- 0.907	0.066	- 0.082	- 1.464	0.144
3. ด้านมาตรการทางสังคม	0.628	0.053	0.561	11.823	0.000***
4. ด้านมาตรการทางกฎหมาย	0.187	0.069	0.156	2.726	0.007**
หมายเหตุ					
	* Sig. ≤0.05	R = 0.806			
	** Sig. ≤0.01	R ² = 0.649			
	*** Sig. ≤0.001	R ² ปรับ = 0.646			
		F = 182.736			
		ระดับนัยสำคัญ = 0.000			
		Durbin-Watson = 1.708			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยการกระตุ้น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.708 คือ ตัวแปรอิสระประกอบด้วย (1) การรับรู้ (2) ความรู้ความเข้าใจ (3) มาตรการทางสังคม (4) มาตรการทางกฎหมาย มีความสัมพันธ์เชิงอิสระในตัวเอง โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับ 0.806 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 64.60 - 64.90 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และค่า สปส.Beta เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านมาตรการทางสังคม ($\beta_{\text{มาตรการทางสังคม}} = 0.561$, Sig = 0.000) ด้านการรับรู้ ($\beta_{\text{การรับรู้}} = 0.235$, Sig = 0.000) ด้านมาตรการทางกฎหมาย ($\beta_{\text{มาตรการทางกฎหมาย}} = 0.156$, Sig = 0.007) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\beta_{\text{ความรู้ความเข้าใจ}} = - 0.082$, Sig = 0.144) โดยมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านมาตรการทางกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านมาตรการทางสังคมและด้านการรับรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนประชาชนในการลดการใช้

พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านมาตรการทางสังคม ด้านการรับรู้ และด้านมาตรการทางกฎหมาย ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = b_1x_1 + b_3x_3 + b_4x_4$$

$$= 0.259 (\text{การรับรู้}) + 0.628 (\text{มาตรการทางสังคม}) + 0.187 (\text{มาตรการทางกฎหมาย})$$

$\hat{Y}$ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีความเหมาะสมกับค่า R^2 (Coefficient of Determination) ในระดับสูงซึ่งมีค่าเท่ากับ $= 0.649$

สรุปได้ว่า ปัจจัยการกระตุ้น ในภาพรวม ด้านมาตรการทางกฎหมาย มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านมาตรการทางสังคมและการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์การให้สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า กระทรวงมหาดไทยเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ โดยขับเคลื่อนโครงการธนาคารขยะ ซึ่งเริ่มจากการเข้าร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมงานเลี้ยงต่าง ๆ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชนและประชาชน มีการเสนอปัญหาเกี่ยวกับขยะพลาสติก และหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นต่าง ๆ มีการเดินรณรงค์ร่วมกับผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการคัดแยกขยะลดขยะพลาสติกแก่ประชาชนเพื่อสร้างรายได้จากขยะและเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ให้แก่ประชาชนในชุมชน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า มีการให้

ความรู้ในการเลือกใช้พลาสติกควรคำนึงถึงสิ่งที่ได้รับและประโยชน์การใช้งานมากกว่าความสวยงามหรือความทันสมัย ยังให้ความสำคัญในการลดการใช้พลาสติกโดยใช้ถุงผ้าแทน หรือนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ใช้แก้วเก็บความเย็นเวลาไปซื้อกาแฟ มักจะปฏิเสธการรับถุงพลาสติกเมื่อซื้อของเน้นการใช้บรรจุภัณฑ์จากวัสดุจากธรรมชาติแทนการใช้พลาสติก มีการนำขวดพลาสติก ถู้น้ำยาปรับผ้านุ่ม ถู้นมโรงเรียนกลับมาใช้ประโยชน์โดยทำเป็นหมวก กระเป๋า พวงมาลัย เพื่อสร้างอาชีพ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า เมื่อทุกคนในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันลดใช้พลาสติก ทำให้ปริมาณขยะพลาสติกลดลง ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนสะอาด น่าอยู่มากขึ้น และยังมียาได้จากการขายขยะพลาสติก ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าให้กับขยะ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ในการประเมินผลโครงการหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และพัฒนาการดำเนินงานการจัดการขยะของชุมชน แต่อย่างไรก็ตามมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะผ่านกิจกรรมต่าง ๆ แบบสอบถามความพึงพอใจการประชุม โดยเข้าใจว่าการประเมินผลเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและไม่ทราบว่าต้องประเมินผลช่องทางไหน

สรุปผลการสัมภาษณ์ปัจจัยการกระตุ้น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์การให้สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ในภาพรวม ดังต่อไปนี้

1. ด้านการรับรู้

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการรับรู้ พบว่า ปัญหาขยะพลาสติกประเทศไทยเป็นลำดับต้นๆของโลก ดังนั้นรัฐบาลให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการขยะพลาสติกซึ่งเป็นนโยบายของภาครัฐ ในปัจจุบันการรับรู้การณรงค์หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขยะพลาสติกสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การรับมอบนโยบายจากท่านนายอำเภอ ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน การเข้าร่วมกิจกรรม เสี่ยงตามสายในหมู่บ้าน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อโซเชียลช่องทางต่างๆ ทำให้ทราบถึงอันตรายจากการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก การยกเลิกพลาสติกที่เป็นอันตราย แต่อย่างไรก็ตามยังมีการใช้พลาสติกบ้างในบางกรณี เนื่องจากสะดวกต่อการใช้งานและพกพา

2. ด้านความรู้ความเข้าใจ

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า พลาสติกใช้เวลาหลายร้อยปีในการย่อยสลาย หรือมีการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้สารเคมีตกค้างในร่างกายและเกิดก๊าซเรือนกระจกส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อน และปัญหามลพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งมีชีวิต ปัจจุบันเน้นการนำบรรจุภัณฑ์พลาสติกมาใช้ซ้ำ เป็นการลดปริมาณขยะพลาสติก

3. ด้านมาตรการทางสังคม

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านมาตรการทางสังคม พบว่า สังคมมีอิทธิพลต่อการลดการใช้พลาสติก เมื่อสังคมส่วนใหญ่ในชุมชนให้ความสำคัญและตระหนักถึงการลดการใช้พลาสติก ก็จะทำให้คนรอบข้างคล้อยตาม ดังนั้นควรปลูกฝังให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการขยะ

4. ด้านมาตรการทางกฎหมาย

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านมาตรการทางกฎหมาย พบว่า รัฐบาลตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติก มีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นรูปธรรม เช่น ร่าง การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 การจัดการพลาสติก โดยมีเป้าหมายเพื่อลดและเลิกพลาสติกบางชนิด มีการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแทนเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติก และเห็นด้วยกับการนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อลดขยะพลาสติก

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติกที่ดี โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการลดการใช้พลาสติก ทำให้พื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดี สอดคล้องกับทฤษฎีของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen, and Uphoff, 1980: 219-222) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน 4 ชั้น ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุพงษ์ ดวงสิทธิ และคณะ (2566: 130-132)

การมีส่วนร่วมตามแนวการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ในการลดปริมาณขยะและพลาสติกของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมตามแนวการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ในการลดปริมาณขยะและพลาสติกของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557: 17-23) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบ่อทอง จังหวัดบ่อทองบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557: 17-23) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยการกระตุ้นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

ปัจจัยการกระตุ้น ด้านการรับรู้ ด้านมาตรการทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบ่อทองบุรี จังหวัดบ่อทองบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านมาตรการทางกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ในขณะเดียวกันด้านความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการกระตุ้น ด้านการรับรู้ ด้านมาตรการทางสังคม และด้านมาตรการทางกฎหมาย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบ่อทองบุรี จังหวัดบ่อทองบุรี ทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติกเพิ่มขึ้น ด้านการรับรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิเมธว เกื้อกอบ (2563: 151) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอบ่อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอบ่อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านมาตรการทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของปาลิตา สามประดิษฐ์ (2559: 42-44) วิจัยเรื่อง การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติและ ความรับผิดชอบทางสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่

ชี้จาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อทางสังคมส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าในการบรรจุสินค้าใน Tops Market กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านมาตรการทางกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของปริมประภา เดชปาน (2563: 121) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกที่ก่อให้เกิดมลภาวะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านมาตรการทางกฎหมาย มีผลต่อพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติกที่ก่อให้เกิดมลภาวะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สามารถแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

3.1 ด้านการรับรู้ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยการกระตุ้นด้านการรับรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก เนื่องจากประชาชนมีการรับรู้และเข้าใจในเรื่องการจัดการขยะพลาสติกได้อย่างถูกต้องอาจเนื่องจากเคยได้รับข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขยะพลาสติกของหน่วยงานภาครัฐในช่องทางต่าง ๆ ทำให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะพลาสติกมากขึ้น อีกทั้งประชาชนยังมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกชุมชน ซึ่งนำมาสู่การลดการใช้พลาสติก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิเมธว เกื้อกอบ (2563: 151) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ด้านมาตรการทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิง-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยการกระตุ้นด้านมาตรการทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิง-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก เนื่องจากสังคมมีอิทธิพลต่อการลดการใช้พลาสติก ทุกคนในชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดการขยะพลาสติกโดยมีการปรึกษาหารือกันเพื่อนำเสนอปัญหา และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของปาลิตา สามประดิษฐ์ (2559: 42-44) วิจัยเรื่อง การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติและ ความรับผิดชอบต่อทาง

สังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อทางสังคม ส่งผลต่อระดับการตัดสินใจ ใช้ถุงผ้าในการบรรจุสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ด้านมาตรการทางกฎหมาย มีความสัมพันธ์เชิง-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยการกระตุ้น ด้านมาตรการทางกฎหมาย เป็นปัจจัยความสัมพันธ์เชิง-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก เนื่องจากประชาชนเห็นด้วยกับการยกเลิกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกบางชนิดและพลาสติกที่เป็นอันตราย โดยมีการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งการสร้างเป็นจิตสำนึกในการลดการใช้พลาสติก สอดคล้องกับงานวิจัยของปริมประภา เดชปาน (2563: 121) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกที่ก่อให้เกิดมลภาวะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติก ด้านมาตรการทางกฎหมาย มีผลต่อพฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกที่ก่อให้เกิดมลภาวะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติก

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาเกี่ยวกับขยะพลาสติก และหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นและควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการคัดแยกขยะลดขยะพลาสติกแก่ประชาชน เพื่อสร้างรายได้จากขยะและเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่ประชาชนในชุมชน

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ในการเลือกใช้พลาสติกเพื่อให้คำนึงถึงประโยชน์การใช้งานมากกว่าความสวยงามหรือความทันสมัย ควรจัดกิจกรรมในการจัดการขยะพลาสติก รณรงค์ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก หรือนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ปลูกฝังการปฏิเสธในการรับถุงพลาสติกเมื่อซื้อของ เน้นการใช้บรรจุภัณฑ์จากวัสดุจากธรรมชาติ และมีการนำขวดพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์โดยทำเป็นหมวก กระเป๋า พวงมาลัย เพื่อสร้างอาชีพ

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่ควรสร้างแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแข่งขันประกวดชุมชนสะอาด น่าอยู่ ซึ่งดำเนินการร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในการร่วมมือร่วมใจกันลดใช้พลาสติก ทำให้ปริมาณขยะพลาสติกลดลง และมีรายได้จากการขายขยะ

พลาสติก ส่วนพลาสติกที่ยังใช้งานได้อยู่ก็ทำความสะอาดแล้วเอากลับมาใช้ใหม่ หรือดัดแปลงไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เจ้าหน้าที่ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนมีบทบาทในการประเมินผลโครงการหรือการดำเนินงาน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนยังเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวูธิเมธว์ เกื้อกอบ (2563 : 155) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรเร่งสร้างกิจกรรมในการจัดการขยะโดยทุกกิจกรรมจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้มากที่สุด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสำคัญกับการสร้างความรู้สึที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล ให้เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของทงศักดิ์ ปัดสินธุ์ (2561 : 164) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลหนองกงสวรรค์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการจัดประชุม การเปิดรับฟัง ความคิดเห็นจากประชาชน ควรให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่อง การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน เพื่อให้เกิดผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยผ่านเสียงตามสายหรือจัดทำเอกสาร

แนวทางปัจจัยการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดใช้พลาสติก ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

1. ด้านการรับรู้ ปัญหาหาขยะพลาสติกประเทศไทยเป็นลำดับต้นๆของโลก ดังนั้นรัฐบาลให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการขยะพลาสติกซึ่งเป็นนโยบายของภาครัฐ ในปัจจุบันการรับรู้การรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขยะพลาสติกสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การรับมอบนโยบายจากท่านนายอำเภอ ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน การเข้าร่วมกิจกรรม เสียงตามสาย ในหมู่บ้าน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อโซเชียลช่องทางต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงอันตรายจากการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก การยกเลิกพลาสติกที่เป็นอันตราย แต่ก็มีประชาชนบางส่วนที่ใช้พลาสติกบ้างในบางกรณี เนื่องจากสะดวกต่อการใช้งานและพกพา

2. ด้านความรู้ความเข้าใจ สร้างความเข้าใจและให้ความรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ เนื่องจากพลาสติกใช้เวลาหลายร้อยปีในการย่อยสลาย หรือมีการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้สารเคมีตกค้างในร่างกายและเกิดก๊าซเรือนกระจกส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อน และปัญหามลพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต ปัจจุบันเน้นการนำบรรจุภัณฑ์พลาสติกมาใช้ซ้ำ ซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะพลาสติก

3. ด้านมาตรการทางสังคม สังคมมีอิทธิพลต่อการลดการใช้พลาสติก เมื่อสังคมส่วนใหญ่ในชุมชนให้ความสำคัญและตระหนักถึงการลดการใช้พลาสติก ก็จะทำให้คนรอบข้างคล้อยตาม ดังนั้น ควรปลูกฝังให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการขยะ และควรมีการกล่าวตักเตือน ตำหนิ หรือลงโทษ (ปรับ) หากมีผู้ฝ่าฝืนการปฏิบัติ

4. ด้านมาตรการทางกฎหมาย รัฐบาลตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกมีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นรูปธรรม เช่น ร่าง การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 การจัดการพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 โดยมีเป้าหมายเพื่อลดและเลิกพลาสติกบางชนิด มีการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติก และเห็นด้วยกับการนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อลดขยะพลาสติก และสร้างบทลงโทษตามกฎหมายหากมีผู้ฝ่าฝืนการปฏิบัติ

ปัจจัยการกระตุ้น ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ 2) ด้านมาตรการทางสังคม และ 3) ด้านมาตรการทางกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกัน ด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งปัจจัยการกระตุ้นที่ส่งผลมีรายละเอียดดังนี้ ด้านการรับรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิเมธว (2563: 155) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภออุ้มทองจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านมาตรการทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณัย ใจดู (2562: 51) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของพนักงานสายวิชาการและสายสนับสนุน สังกัดมหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมืองจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยพะเยาควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ เพื่อให้หน่วยงานของมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสะอาด และการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ เช่น ให้งานงานจัดตั้งธนาคารขยะหรือกองทุนจากการคัดแยกขยะขาย และด้านมาตรการทางกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวิฑูรย์ ผาสุก (2566: 20) วิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยควรมีการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวกับกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ระดับท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิสระในการตัดสินใจกำหนดแผน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำมาสู่การวิเคราะห์ เพื่อสร้างข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างเป็นรูปธรรม
2. ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดโครงการให้ความรู้ เกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยให้ประชาชนริเริ่มหรือนำเสนอโครงการเกี่ยวกับการลดการใช้พลาสติก และควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม ประชาคม เพื่อนำเสนอปัญหาและความต้องการ การจัดการขยะพลาสติก เข้ามามีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการลดการใช้พลาสติก ร่วมกันคัดแยกขยะที่ต้นทาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรส่งเสริมการสร้างมูลค่าของขยะพลาสติกเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติก โดยมีรายได้เสริมจากการขายขยะพลาสติก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐหรือชุมชน และควรนำเสนอผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบหลาย ๆ ช่องทาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ทุกตำบลในอำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติกของตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาและปัจจัยอื่นที่คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติกในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น และนำไปปรับปรุงแก้ไข้ปัญหา ได้อย่างตรงจุดและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561ก). **คู่มือการปฏิบัติการ 3 ใช้ (3R) เพื่อจัดการขยะชุมชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อีซี.
- _____. (2561ข). (ร่าง) **Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573**. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กุลประภา ศรีสะอาด. (2559). การเปรียบเทียบมาตรการทางสังคมในการจัดการขยะของประชาชนระหว่างเทศบาลตำบลพินนา อำเภอสว่างแดนดิน และเทศบาลตำบลพรรณานิคม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 13(62): 75-82.
- ณัฐดนัย ใจดู. (2562). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของพนักงานสายวิชาการ และสายสนับสนุน สังกัดมหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. **ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา**.
- ณิชา บุณสิงห์. (2559). **ขยะอิเล็กทรอนิกส์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ทองศักดิ์ ปัตติพันธุ์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. **มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- ปริมประภา เดชปาน. (2563). พฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกที่ก่อให้เกิดมลภาวะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- ปาลิดา สามประดิษฐ์. (2559). การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร. **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ**.
- เพ็ญพรรณ อินทปณี. (2564). **จับตา 21 อปท. ประจวบฯ สอวิกฤตที่ทิ้งขยะ**. สืบค้นเมื่อ มกราคม 12, 2567, จาก <https://theactive.net/news/20210618/>.
- ภาณุพงษ์ ดวงสิทธิ และคณะ. (2566). การมีส่วนร่วมตามแนวการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ในการลดปริมาณขยะและพลาสติกของประชาชน เขตเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. **วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 5(4): 124-133.

- วิทวัส ผาบสิมมา. (2566). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 13(1): 12-23.
- วุฒิเมธวัฏ เกื้อกอบ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). ขยะพลาสติก. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 5, 2567, จาก <https://www.onep.go.th/ขยะพลาสติก/>.
- Asael, H. (1998). *Consumer behavior and marketing action* (6th ed.). Cincinnati, OH: South –western College Publishing.
- Bloom, B.S., et al. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: Mc Graw-Hill Book.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development* 8(3): 219 - 222.
- Yamane, T. (1967). *Elementary sampling theory*. New Jersey: Prentice-Hall.